

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2023-06-21 Nr. 4D-2023/2-395
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2023 m. balandžio 12 d. gavo X (toliau citatose ir tekste – Pareiškėjas) skundą dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos (toliau citatose ir tekste – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo) atliekant namo, esančio <...>, Kaune (toliau citatose ir tekste – Namas), bendrojo naudojimo objektų administratoriaus UAB „A“ (toliau citatose ir tekste – Administratorius) veiklos priežiūrą ir kontrolę.

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. „2022-10-07 dokumento Nr. 53-5-420 pagrindu atsisakė pradėti Administratoriaus neplaninį patikrinimą, nepatikrino Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių ir jų neišnagrinėjo pagal turinį, o atsakymus Pareiškėjui ir Seimo kontrolierei parengė atsižvelgiant tik į Administratoriaus pateiktą informaciją. To pasekoje nebuvo atlikta tinkama Administratoriaus veiklos kontrolė, tokiu būdu pažeidė Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių“ [toliau citatose ir tekste – Pavyzdinės taisyklės] patvirtintus reikalavimus.

Faktinės aplinkybės: [...]. Pareiškėjui nuosavybės teise priklauso bendrabučio tipo butas, esantis Name. Šio Namo bendrojo naudojimo objektus administruoja Administratorius. [...].

Pareiškėjas ne kartą dar nuo 2020 metų kreipėsi į Administratorių prašant suteikti išsamią informaciją apie apskaičiavimo paskirstant bendrai už visą Namą suvartotos elektros energijos paskirstymo konkrečiam butui metodiką. Negavus atsakymų, buvo surašyta pretenzija. Taip pat, vadovaujantis LR CK 4.83 str. 3 d. dėl Administratoriaus veiksmų buvo kreiptasi (ne kartą) į Savivaldybę, kaip instituciją, kuri atlieka priežiūros ir kontrolės funkcijas Administratoriaus atžvilgiu. [...].

Pareiškėjas į Savivaldybę kreipėsi ne prašant, kad ji patikintų ar teisingai paskaičiuoti mokesčių už elektros energijos suvartojimą skaičiavimai, bet ar Administratorius, gavęs iš elektros energijos tiekėjo bendrą mokėtiną sumą visam Namui, pagal gautus duomenis, skirstydamas konkrečioms buto savininkams, įskaitant ir Pareiškėjui, įmokas, tinkamai vadovavosi 2003-11-03 LR ūkio ministro įsakymu Nr. 4-412 patvirtintomis įmokų už sunaudotą elektros energiją bendrabučio tipo daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose paskirstymo gyvenamųjų ir negyvenamųjų patalpų savininkams ir nuomininkams metodikomis (toliau – Metodika). [...].

Pareiškėjas aiškiai nurodė, kad iš pateiktų Administratoriaus duomenų pačiam Pareiškėjui patikrinti (paskaičiuojant) ar pateikta informacija teisinga nėra objektyvios galimybės, nes ne tik Pareiškėjui, bet ir Savivaldybei nėra atskleisti visi būtini duomenys, pagal kuriuos, kaip yra numatyta Metodikoje, galima tą patikrinimą atlikti. Pažymėtina, kad Savivaldybė, kaip kontroliuojanti įstaiga, iš Administratoriaus tokių duomenų neišsireikalavo. [...].“

2.2. „Visų pirma pažymėtina, kad Administratoriaus 2022-09-20 rašte Nr. MBD-1R-22-012705, kuriuo rėmėsi Savivaldybė, atsakydama Pareiškėjui, yra nurodyta, kad už suvartotą elektros energiją skaičiuojama proporcingai pagal 320 buto plotą, kuris yra 19.13 kvadratinų metrų. Tuo tarpu Pareiškėjo oficialiai deklaruotas VĮ Registrų centras nekilnojamojo turto bendrasis ir naudingas plotas yra 0,69 kvadratiniais metrais mažesnis, t. y. turi 18,44 kvadratinų metrų [...].

Administratorius minėtu 2022-09-20 raštu Nr. MBD-IR-22-012705 [...] Savivaldybei tik deklaratyviai nurodė, kad vadovaujasi Metodika, tačiau tiek Administratoriaus pateiktame pavyzdyje už 2020-01 mėn., tiek paaiškinimuose akivaizdžiai matyti, kad paskaičiuota suma yra ne pagal privalomą formulę, nes nėra būtinų skaičiavimo dedamųjų. [...].

Šiuo atveju Savivaldybė apsiribojo teiginiu, kad „pakartotinai informuojame, kad Savivaldybė nėra įgaliota tikrinti mokesčių už elektros energijos suvartojimų skaičiavimų“, tačiau toks Savivaldybės atsakymas reiškia atsisakymu vykdyti jiems įstatymų pavestas kontrolės funkcijas. [...].

Šios faktinės aplinkybės rodo, kad Seimo kontrolieriaus tarnybai 2022-08-22 raštu Nr. 4D-2022/2-945/3D-1873 Savivaldybę įpareigojus atidžiai išnagrinėti Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes to nepadarė. Ypač akcentuotinas įsiteisėjusio 2022-05-04 Kauno apylinkės teismo sprendimas, kuriame labai aiškiai ir nedviprasmiškai yra įvardinta, kad tokio pobūdžio kontrolė yra priskirta Savivaldybei. [...].

Taigi Savivaldybės Būsto modernizavimo, administravimo ir energetikos skyriaus Administravimo ir valdytojų veiklos poskyrio vedėja ne tik kad neatlieka priežiūros ir kontrolės, užsiima biurokratizmu, bet ir nevykdo teismo sprendimo. Dėl Savivaldybės [...] neveikimo yra pažeidžiami Pareiškėjo turiniai interesai.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierės ištirti, ar teisėtai buvo atsisakyta tirti Administratoriaus veiksmus, „spręsti ar Seimo kontrolieriaus tarnybai pradėti tyrimą savo iniciatyva dėl Savivaldybės pareigūnų galimai netinkamos veiklos (neveikimo), vykdant jai priskirtas funkcijas, susijusias su daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos priežiūra ir kontrole bei dėl neišsamos ir klaidinančio atsakymo pateikimo Pareiškėjui ir Seimo kontrolierei.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjo ankstesnį 2022-08-10 skundą (toliau citatose ir tekste – Prašymas), 2022-08-24 raštu Nr. 4D-2022/2-945/3D-1873 kreipėsi į Savivaldybę, siūlydama „atidžiai išnagrinėti Pareiškėjo Prašyme nurodytas aplinkybes [dėl Administratorius veiksmų (neveikimo), neteikiant informacijos apie elektros energijos apskaičiavimo tvarką ir Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nesprendžiant mokesčių už suvartotą elektros energiją apskaičiavimo problemos] ir teisės aktų nustatyta tvarka bei terminais pateikti jam motyvuotą atsakymą pagal Prašymo turinį, kartu ir informuoti, kokių veiksmų buvo imtasi po Kauno apylinkės teismo 2022-05-04 nutarties priėmimo, ar Pareiškėjui buvo pateikti paaiškinimai dėl elektros energijos apskaičiavimo tvarkos ir mokesčių už suvartotą elektros energiją paskaičiavimo atitikimo teisės aktų reikalavimams; jeigu ne – paaiškinti, kodėl. Imtis priemonių šalinti pažeidimus, jeigu tokių būtų nustatyta.“

5. Kauno apylinkės teismo 2022-05-04 nutartyje civilinėje byloje Nr. 2-163-955/2022 nurodyta, kad teismas išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovo Pareiškėjo skundą atsakovei Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos 2021-08-02 procedūrinio sprendimo Nr. 4E-19965, tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, Administratorius, Savivaldybė.

Teismas padarė išvadą, kad „būtent savivaldybės vykdomoji institucija ar jos įgaliotas asmuo turi teisę kontroliuoti kaip savivaldybės paskirtas bendrojo naudojimo objektų administratorius atlieka pagal įstatymą jiems priskirtas funkcijas“, tačiau atmesdamas Pareiškėjo skundą jokių įpareigojimų Savivaldybei nepateikė.

6. Savivaldybės 2022-10-07 rašte Nr. 53-5-420 (toliau citatose ir tekste – Atsakymas), adresuotame Pareiškėjui ir Seimo kontrolierei, be kita ko, nurodyta:

„Kauno miesto daugiabučių gyvenamųjų namų butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir Savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės taisyklės (toliau – Taisyklės), patvirtintos 2020-04-28 Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-168, nustato Savivaldybės pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.83 straipsnio 3 dalį vykdomos daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų, CK 4.84 straipsnyje nustatyta tvarka paskirtų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės tvarką. Skyrius valdytojų priežiūrą ir kontrolę vykdo Taisyklių 12.1–12.11 papunkčiuose nurodyta apimtimi.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015-08-05 nutarimu Nr. 831 patvirtintų Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų (toliau – Nuostatai) 7.3 papunktyje nurodyta, kad administratorius privalo pateikti patalpų savininkams paaiškinimus žodžiu, raštu ir (ar) elektroniniu laišku apie Nuostatų IV skyriuje nurodytus jiems apskaičiuotus mėnesinius mokėjimus. Įmokas, atliktus namo bendrojo naudojimo objektų atnaujinimo, kitus darbus ar suteiktas paslaugas, leisti susipažinti su šių darbų ir paslaugų sutartimis, sąmatomis, darbų priėmimo aktais; jeigu patalpų savininkai kreipiasi raštu ar elektroniniu laišku, – atsakyti raštu ar elektroniniu laišku ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos.

Nuostatų 8.5 papunktyje nurodyta, kad administratorius proporcingai patalpų savininkų bendrosios dalinės nuosavybės daliai kas mėnesį apskaičiuoja įmokas už bendrosioms namo reikmėms sunaudotą elektros energiją (ir už elektros energiją, kai bendrabučio tipo daugiabučiame name neįrengti individualūs elektros energijos apskaitos prietaisai) – pagal elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenis ir sutartis su elektros energijos tiekėjais.

Administratorius 2020-12-07 raštu Nr. MBD-IR-20-001232, 2021-01-11 raštu Nr. MBD-1R-21-001388 ir 2021-03-31 raštu Nr. MBD-IR-21 -001431 pateikė Jums informaciją kokia tvarka butų ir kitų patalpų savininkams yra skirstomi mokesčiai už elektros energijos sunaudojimą Name. Kartu su raštais pateikė 2015-09-23 įsakymo Nr. NB-ĮS-15-002, kuriuo patvirtinta Mokesčio už suvartotą elektros energiją paskirstymo bendrabučio tipo gyvenamosiose namuose tvarka (toliau – tvarka), kopiją. Tvarkos 1.1 papunktyje nurodyta, kad „Mokesčiai už suvartotą elektros energiją paskirstomi vadovaujantis Metodika.“

Tvarkos 2.4 papunktyje nurodyta, kad „Gyventojai, kurie nedeklaruoja elektros apskaitos prietaiso rodmenų savo bute arba tokio elektros apskaitos prietaiso neturi, moka už proporcingai pagal buto/patalpų plotą paskirstytą suvartotą elektros energiją bendro naudojimo patalpose bei už savo reikmėms suvartotą elektros energiją pagal Metodikos 7.2 p., [...]. Tai yra taikomas Metodikos IV dalis „Įmokų už sunaudotą elektros energiją paskirstymas savininkams ir nuomininkams, kai ne visose savininkams ir nuomininkams priklausančiose patalpose yra įrengti elektros energijos apskaitos prietaisai“.

Skyrius 2022-09-06 raštu Nr. 53-2-467 pakartotinai kreipėsi į Administratorių, prašydamas pateikti Skyriui išsamią informaciją ir paaiškinimus, susijusius su mokesčio už suvartotą elektros energiją Namu bute Nr. 320, paskaičiavimu nuo 2020 m. sausio mėn. iki 2020 m. gruodžio mėn. imtinai.

2022-09-20 rašte Nr. MBD-IR-22-012705 [...] Administratorius nurodė, kad „[...] negali tiksliai įvardinti, ar minėtu laikotarpiu Namu bute Nr. 320 apskaitos prietaisas (skaitiklis) buvo ar ne, ir ar jis tinkamai funkcionavo. Pažymime, jog bute įrengti kontroliniai elektros apskaitos prietaisai (skaitikliai) atsakomybės teise priklauso pačiam buto savininkui. Tačiau atkreipiame dėmesį, kad Administratoriaus apskaitos sistemoje yra, ir tuo laikotarpiu taip pat buvo, buto apskaitos prietaiso deklaravimo rodmenų vieta deklaruojamų buto elektros apskaitos (skaitiklio) prietaiso rodmenims įrašyti. Pabrėžiame, jog buto naudotojas minimu laikotarpiu nuo 2020 m. sausio mėn. iki 2020 m.

gruodžio mėn. elektros apskaitos prietaiso (skaitiklio) parodymų Administratoriui nedeklaravo. [...] Atsižvelgus į tai, jog buto Nr. 320 elektros rodmenys nebuvo perduoti Administratoriui, mokestis už elektrą buvo apskaičiuojamas pagal buto turimą naudingą plotą, o ne pagal faktinius suvartotus rodmenis. [...] buto Nr. 320 plotas, pagal kurį skaičiuojamas mokestis už elektrą yra 19.13 kv. m. [...] mokestį už bendro naudojimo elektrą Administratorius skaičiuoja vadovaujantis Metodika. [...]“ Administratorius minėtame laiške nurodo, kad „[...] mokesčių neskaiciuoti negali, kadangi tokiam sprendimui, reikalingas Namų butų savininkų pritarimas, kuris liudytų, jog esate atleidžiama nuo elektros energijos mokesčių mokėjimo. Perskaiciavimo atveju – susidariusi suma būtų dalinama likusiems Namų butų bei kitų patalpų savininkams. [...]. Jums nuosavybės teise priklausančio buto patalpoms, perskaiciavimai negalimi.“

Administratorius 2022-09-30 el. laiške (registracijos data 2022-09-30 Nr. 53-1-774) papildomai nurodė, kad iš Namų įvade įrengto komercinio elektros energijos skaitiklio apskaitos prietaiso suvartotos 100 % elektros energijos, 10 % šios energijos kiekio padalinama visiems butams ir negyvenamoms patalpoms proporcingai jų užimamam bendram plotui kaip bendrojo naudojimo elektros energija (bendra elektra). Įmokas už butuose ir kitose patalpose sunaudotą elektros energiją skaičiuoti pagal kontrolinių skaitiklių (esančių butuose) deklaruotus rodmenis savininkams ir nuomininkams (elektra butuose). Nedeklaravus skaitiklių rodmenų ir neįsirengusiems kontrolinių skaitiklių, elektros energiją skaičiuoti proporcingai pagal buto užimamą plotą. Tai kaip pvz. iš suvartotos Namų 100% elektros energijos 10% skiriama bendrai elektrai, kita dalis suvartotos elektros energijos dalis atitenka gyventojams, kurie deklaruoja rodmenis ir jei lieka likutis iš 10% bendros ir sudeklaruotų gyventojų parodymų – padalinama tiems gyventojams kurie nedeklaravo.“

Administratorius 2022-09-29 raštu Nr. MBD-1R-22-012752 [...] pateikė mokesčio už suvartotą elektros energiją Namų bute Nr.320. Kaune, paskaičiavimo detalizavimą.

Administratorius raštu įpareigoja Nuostatuose nurodytas funkcijas ir pareigas atlikti apdairiai, sąžiningai ir tik naudos gavėjų interesais, savo veikloje vadovautis teisės aktais.

Pakartotinai informuojame, kad Savivaldybė nėra įgaliota tikrinti Administratoriaus mokesčių už elektros energijos suvartojimą skaičiavimų.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, Administratoriaus pateiktus paaiškinimus bei dokumentus ir tai, kad Nuostatų 8.5 punkte nurodytą pareigą atliko, vadovaujantis Taisyklių 17-19 punktais, buvo priimtas sprendimas – neplaninio, Administratoriaus veiklos patikrinimo neatlikti.

Paaiškiname, kad pagal galiojantį valstybės teisinį reguliavimą, savivaldybės įgaliojimų ribos ir kontroliuojami daugiabučių namų valdytojų veiklos aspektai nėra tokie, kurie įgalintų ar suteiktų kompetenciją trečiajam asmeniui (Savivaldybei), įtakoti į konkretaus gyvenamojo namo bendraturčių nuosavybės teisių įgyvendinimą ir gynimą labiau, nei įstatymų nustatyta. Tik patys daugiabučių gyvenamųjų namų bendraturčiai turi savininkų teisių įgyvendinimo ir gynimo mechanizmą, nustatytą CK ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse, nes tik savininkams priklauso materialinė reikalavimo teisė, kad tik patys bendrosios nuosavybės dalininkai (butų ir kitų patalpų savininkai) gali naudotis savininkų teisėmis, įtvirtintomis CK straipsniuose, reglamentuojančiuose bendrosios dalinės nuosavybės įgyvendinimą (4.82-4.85 straipsniai), turto administravimą (4.236-4.252 straipsniai) ir pan. Savivaldybė privalo savo veikloje vadovautis įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principais, ji turi tik tokius įgalinimus, kurie Savivaldybei yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, o plečiamas Savivaldybės kompetencijos aiškinimas yra negalimas. Savivaldybė privalo veikti tik taip, kaip numato teisės aktai, priešingu atveju būtų pažeistas viešojo administravimo subjektui taikytinas bendrojo draudimo principas (draudžiama „veikti taip, kaip nėra leidžiama“).

Paaiškiname, kad patalpų savininkai turi teisę ginčyti administratoriaus priimtus sprendimus, visi ginčai sprendžiami susitarimu, nesutarus – įstatymų nustatyta tvarka. Jeigu Jūs manote, kad dėl Administratoriaus veiklos patyrėte žalą arba yra pažeidžiamos Jūsų teisės ar įstatymų saugomi interesai, pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 5 straipsnio nuostatas. Jūs turite teisę įstatymo nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apgintos Jūsų pažeistos teisės. [...]“

7. Seimo kontrolierė, atsižvelgusi į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybę, prašydama pateikti informaciją, reikalingą Pareiškėjo skundo tyrimui.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

8. Remiantis Savivaldybės Seimo kontrolierei pateikta informacija, dokumentais, nustatyta:

8.1. „Savivaldybės Būsto modernizavimo, administravimo skyrius (toliau – skyrius), vadovaudamasis Nuostatų 21 punktu, vykdo administratoriaus veiklos priežiūrą ir kontrolę, kurią atlieka, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 42 punktu. Šio straipsnio minėtame punkte nurodyta, kad būtų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių (toliau – valdytojai) veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūra ir kontrolė atliekama pagal Vyriausybės įgalios institucijos patvirtintas pavyzdines taisykles.

Pažymėtina, kad, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 42 punkte, administratoriaus veiklos priežiūra ir kontrolė yra viena iš savarankiškųjų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų) savivaldybių funkcijų.

Savarankiškąsias funkcijas savivaldybės atlieka pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, įsipareigojimus bendruomenei ir šios interesais. Įgyvendindamos šias funkcijas, savivaldybės turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą. Įgyvendinant šias funkcijas, savivaldybių veiklą saisto įstatymų nustatyti reikalavimai ir tvarka, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnio 1 d. 1 p.).

Kiekviena savivaldybė, užtikrindama savarankiškosios funkcijos vykdymą, privalo nustatyti atitinkamą teisinį režimą bei imtis priemonių šiam tikslui pasiekti.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 2 punkte numatyta, kad ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekantis subjektas tvirtina neplaninių patikrinimų tvarkos aprašą ir trukmę, atrankos neplaniniam patikrinimui kriterijus įtvirtinančias taisykles.

Savivaldybės, vykdydamos daugiabučių namų valdytojų priežiūrą ir kontrolę bei siekdamas užtikrinti tinkamą savarankiškosios funkcijos įgyvendinimą savivaldybėje, privalo nustatyti šios funkcijos vykdymo teisinį režimą ir patvirtinti daugiabučių namų valdytojų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų taisykles, atitinkančias aukštesnės galios teisės aktų nuostatas.

Taigi, įvertinus aukščiau nurodytą, Savivaldybė, siekdama užtikrinti tinkamą savarankiškosios funkcijos įgyvendinimą, patvirtino Taisykles, kuriose numatė tiek planinių, tiek neplaninių patikrinimų tvarką.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-07-24 įsakymo Nr. D1-612 2 punktu, Kauno miesto savivaldybės taryba 2020-04-28 sprendimu Nr. T-168 patvirtino Taisykles.

Kadangi administratoriaus veiklos priežiūra ir kontrolė vykdoma kaip savarankiškoji funkcija, skyrius valdytojų veiklos priežiūrą ir kontrolę vykdo Taisyklių 12.1–12.11 papunkčiuose nurodyta apimtimi.

Taisyklių 19 punkte yra numatyta, kad Savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliojamas asmuo gali priimti sprendimą nepradėti neplaninio patikrinimo, jei pagal skunde nurodytas aplinkybes ir turimą informaciją ir duomenis yra aišku, kad galimas teisės aktų reikalavimų nesilaikymas ir (arba) netinkamas pareigų vykdymas yra mažareikšmis, t. y. remiantis teisingumo ir protingumo principais pažeidimas vertintinas kaip formalus ir (ar) nereikšmingas, nėra kartotinis ir neturėjo reikšmingos įtakos patalpų savininkų teisėms ir teisėtiems interesams, taip pat jeigu nuo skunde nurodytų aplinkybių paaiškėjimo asmeniui dienos iki skundo padavimo dienos yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai. Neplaninis patikrinimas nepradedamas, jeigu skunde nurodytos aplinkybės nėra susijusios su valdytojo veiklos priežiūra ir kontrole, kurios apimtys nustatytos Taisyklių 12.1 – 12.11 papunkčiuose.“

8.2. „Nuostatų 8.5 papunktyje nurodyta, kad administratorius proporcingai patalpų savininkų bendrosios dalinės nuosavybės daliai kas mėnesį apskaičiuoja įmokas už bendrosioms namo reikmėms sunaudotą elektros energiją (ir už elektros energiją, kai bendrabučio tipo daugiabučiame name neįrengti individualūs elektros energijos apskaitos prietaisai) – pagal elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenis ir sutartis su elektros energijos tiekėjais.

Skyrius Atsakymu [...] Pareiškėją [...] informavo, kad Savivaldybė nėra įgaliota tikrinti Administratoriaus mokesčių už elektros energijos suvartojimą skaičiavimų ir atsižvelgiant į rašte išdėstytą, Administratoriaus pateiktus paaiškinimus bei dokumentus ir tai, kad Nuostatų 8.5 punkte nurodytą pareigą atliko, vadovaujantis Taisyklių 17–19 punktais, buvo priimtas sprendimas – neplaninio Administratoriaus veiklos patikrinimo neatlikti.“

8.3. „Atsižvelgiant į Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašą registro Nr. 20/271875 butas/patalpa Kaunas, <...> (bendras plotas 18,44 kv. m) su dalimi bendrojo naudojimo patalpų, pažymėtų 334 (0,039 d. nuo 112,46 kv. m), 336 (0,077 d. nuo 13,16 kv. m), 337 (0,08 d. nuo 2,08 kv. m), 338 (0,068 d. nuo 1,68 kv. m), 339 (0,19 d. nuo 6,82 kv. m), 340 (0,078 d. nuo 12,55 kv. m), 341 (0,078 d. nuo 12,83 kv. m), 342 (0,078 d. nuo 3,31 kv. m). Dalis bendrojo naudojimo patalpų sudaro 9,22 kv. metrų, taigi patalpų savininko bendrosios dalinės nuosavybės dalis – 27,66 kv. metrai. Atsižvelgiant į tai, kad mokesčius Pareiškėjui Administratorius skaičiuoja nurodydamas mažesnę plotą t. y. 19,13 kv. m. skyrius kreipsis į Administratorių, kad jis mokesčius skaičiuotų vadovaujantis VĮ Registrų centro duomenimis.“

8.4. „Pažymime, kad Jūsų minimoje Kauno apylinkės teismas 2022-05-04 nutartyje civilinėje byloje Nr. 2-163-955/2022 nurodyta, kad „[...] Teismų praktikoje nurodoma, jog valstybinė institucija, vykdydama savo funkcijas privalo vadovautis jos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais bei veikti pagal teisės aktų nustatytus reikalavimus. [...]“ Kaip minėta aukščiau, skyrius valdytojų veiklos priežiūrą ir kontrolę vykdo Taisyklių 12.1–12.11 papunkčiuose nurodyta apimtimi. Minėtoje teismo nutartyje jokių įpareigojimų Savivaldybei nebuvo pateikta.

Savivaldybė privalo savo veikloje vadovautis įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principais, ji turi tik tokius įgalinimus, kurie savivaldybei yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, o plečiamas savivaldybės kompetencijos aiškinimas yra negalimas. Savivaldybė privalo veikti tik taip, kaip numato teisės aktai, priešingu atveju būtų pažeistas viešojo administravimo subjektui taikytinas bendrojo draudimo principas (draudžiama „veikti taip, kaip nėra leidžiama“).

8.5. „Pareiškėjo nesutikimas su pateiktais mokesčiais ir jų paskaičiavimu yra laikytinas ginču. Ginčai, kylantys iš civilinių teisinių santykių (mokesčių, skolų ir kt.), sprendžiami susitarimu, o nepavykus susitarti – teismuose.

Pažymime, kad įstatymuose visais atvejais yra numatyta galimybė fiziniams ir juridiniams asmenims kreiptis į teismą dėl kitų fizinių ir juridinių asmenų veiklos, kai jų manymu ši veikla vykdoma/įvykdyta neteisėtai arba pažeidžiant trečiųjų asmenų teises ir teisėtus interesus.

Jeigu Pareiškėjas mano, kad patyrė žalą arba yra pažeidžiamos Jo teisės ar įstatymų saugomi interesai pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 5 straipsnio nuostatas, turi teisę įstatymo nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apgintos Jo pažeistos teisės arba įstatymo saugomi interesai.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

9. Įstatymai

9.1. Vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI):

4 straipsnis – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 6) savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus; [...] 10) veiklos skaidrumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma; [...]“

6 straipsnio 1 dalis – viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų yra: „42) [...] mero paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų atlikimu, priežiūra ir kontrolė pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas pavyzdines taisykles“.

9.2. *Viešojo administravimo įstatymo* (toliau – VAĮ) 3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: [...] 4) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]; 5) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

9.3. *Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo*:

2 straipsnis – „1. Savivaldybių administracinę priežiūrą atlieka, tai yra prižiūri, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, Vyriausybės skiriami Vyriausybės atstovai. [...]“

4 straipsnis – „1. Vyriausybės atstovas gali: 1) prižiūrėdamas, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, tikrinti savivaldybės tarybos, savivaldybės valdybos, savivaldybės mero, savivaldybės kontrolieriaus, taip pat kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų, tiesiogiai įgyvendinančių vykdomąsias funkcijas, priimtų teisės aktų teisėtumą; 2) atlikdamas savivaldybių administracinę priežiūrą, paduoti administraciniam teismui pareiškimus dėl savivaldybės institucijų ir savivaldybės pareigūnų teisės aktų, neatitinkančių Konstitucijos ir įstatymų, dėl įstatymų ir Vyriausybės sprendimų ar kitų teisės aktų (kuriais įgyvendinamos valstybinės (perduotos savivaldybėms) funkcijos) nevykdymo, dėl savivaldybės viešojo administravimo subjektų aktų ir veiksmų (neveikimo), pažeidžiančių viešąjį interesą ar gyventojų ir organizacijų teises, teisėtumo. [...]“

9.4. *Seimo kontrolierių įstatymo* 12 straipsnio 2 dalis – „2. Seimo kontrolieriai netiria [...] savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) [...] veiklos.“

10. Kiti teisės aktai

10.1. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių* (toliau – Prašymų nagrinėjimo taisyklės):

35 punktas – „Prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją.“

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį [...]“

10.2. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-23 nutarimu Nr. 603 patvirtintų Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų* (toliau – Nuostatai):

3 punktas – „Pagrindinis administratoriaus uždavinys – administruoti namo bendrojo naudojimo objektus – užtikrinti jų priežiūrą pagal teisės aktų nustatytus privalomuosius statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimus (toliau – privalomieji reikalavimai), įgyvendinti namo butų ir kitų patalpų savininkų (toliau – patalpų savininkai) su bendrąja nuosavybe susijusius sprendimus ir pavedimus, priimtus Civilinio kodekso 4.85 straipsnyje nustatyta tvarka, jiems atstovaujant.“

4 punktas – „Vykdydamas pagrindinį uždavinį, administratorius atlieka šias funkcijas: [...]“

4.2. Sudaro ir tvarko namo bendrojo naudojimo objektų aprašą (toliau – objektų aprašas). [...].

4.3. Vadovaudamasis teisės aktais, [...], organizuoja namo techninę priežiūrą [...]. 4.5. Perka namo techninės priežiūros, kitas su administruojamu namu susijusias paslaugas, prekes, namo bendrojo naudojimo objektų atnaujinimo darbus: [...]. 4.10. Vadovaudamasis Civilinio kodekso 4.85 straipsniu, šaukia patalpų savininkų susirinkimus arba organizuoja balsavimą raštu. [...]“

7 punktas – „Administratorius privalo: 7.1. Nuostatuose nurodytas funkcijas ir pareigas atlikti apdairiai, sąžiningai ir tik patalpų savininkų interesais; [...]“

10.3. *Aplinkos ministro 2014-07-24 įsakymo Nr. D1-612 „Butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių patvirtinimo“ 2 punktą – „R e k o m e n d u o j u savivaldybių taryboms patvirtinti Butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės taisykles.“*

10.4. *Kauno miesto savivaldybės tarybos 2020-04-28 sprendimu Nr. T-168, patvirtintose Kauno miesto daugiabučių gyvenamųjų namų butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir Savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės taisyklėse (toliau – Taisyklės) nustatyta:*

12 punktą – „Vykdant planinį patikrinimą (veikla tikrinama už einamuosius ir prieš tai buvusių ataskaitinius metus) tikrinama: [...] 12.4. namo bendrojo naudojimo objektų atnaujinimo pagal privalomuosius statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimus planavimas ir lėšų kaupimo organizavimas – ar rengiami ir nustatyta tvarka teikiami patalpų savininkams ilgalaikiai ir metiniai planai, pasiūlymai dėl lėšų kaupimo namui atnaujinti, ar sukauptos lėšos laikomos atskiroje sąskaitoje ir naudojamos pagal paskirtį; 12.5. namo bendrojo naudojimo objektų priežiūros paslaugų ir atnaujinimo darbų pirkimų organizavimas – ar pirkimai organizuojami ir vykdomi teisės aktų nustatyta tvarka; 12.6. informacijos ir duomenų patalpų savininkams teikimas pagal teisės aktų reikalavimus – ar laikomasi nustatytų reikalavimų dėl informacijos ir duomenų teikimo patalpų savininkams ir skelbimo apie savo veiklą (internetu svetainėje, el. paštu, skelbimų lentoje ir kitais būdais), ar gauta (jei gauta, nurodomas skaičius) skundų dėl informacijos ir duomenų pateikimo patalpų savininkams; [...] 12.10. ar valdytojas taiko nustatytus tarifus (namo bendrojo naudojimo objektų administravimo, techninės priežiūros, namo šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūros (eksploatavimo), lifto naudojimo ir priežiūros, bendrojo naudojimo patalpų valymo ir kitus bendrijos narių ar patalpų savininkų nustatytus tarifus); [...]“

15 punktą – „Neplaninio valdytojo veiklos patikrinimo (toliau – neplaninis patikrinimas) tikslas – įvertinti faktus ar aplinkybes, dėl kurių buvo inicijuotas neplaninis patikrinimas, ir užkirsti kelią naujiems teisės aktų nuostatų pažeidimams atsirasti.“

17 punktą – „Savivaldybės administracija, gavusi patalpų savininko skundą, jį įvertina ir per 20 darbo dienų nuo jo gavimo priimamas sprendimas pradėti ar nepradėti neplaninį patikrinimą ir apie priimtą sprendimą raštu informuojamas skundą pateikęs asmuo. [...]“

18 punktą – „Savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo, vertindamas skundą, turi teisę raštu kreiptis į valdytoją dėl informacijos ir duomenų, juos pagrindžiančių dokumentų ir paaiškinimų pateikimo. [...]“

19 punktą – „Savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo gali priimti sprendimą nepradėti neplaninio patikrinimo, jei pagal skunde nurodytas aplinkybes ir turimą informaciją ir duomenis yra aišku, kad galimas teisės aktų reikalavimų nesilaikymas ir (arba) netinkamas pareigų vykdymas yra mažareikšmis, t. y. remiantis teisingumo ir protingumo principais pažeidimas vertintinas kaip formalus ir (ar) nereikšmingas, nėra kartotinis ir neturėjo reikšmingos įtakos patalpų savininkų teisėms ir teisėtiems interesams, taip pat, jeigu nuo skunde nurodytų aplinkybių paaiškėjimo asmeniui dienos iki skundo padavimo dienos yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai. Neplaninis patikrinimas nepradedamas, jeigu skunde nurodytos aplinkybės nėra susijusios su valdytojo veiklos priežiūra ir kontrole, kurios apimtys nustatytos Taisyklių 12.1–12.11 papunkčiuose.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

11. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika

2014-05-28 nutartis administracinėje byloje Nr. A261-610/2014 – „[...] viešojo administravimo subjektas, bet koku būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatyta būdu. [...]“;

2018-02-26 nutartis administracinėje byloje Nr. P-5-50-502/2018 – „Viešojoje teisėje veikiantys įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, o plečiamas valdymo institucijų kompetencijos aiškinimas yra negalimas. Tokios institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, privalo veikti tik taip, kaip numato teisės aktai, priešingu atveju būtų pažeistas viešojo administravimo subjektui taikytinas bendrojo draudimo principas – veikti taip, kaip nėra leidžiama. [...]“.

Tyrimo išvados

12. Apibendrinus skunde nurodytas aplinkybes konstatuotina, kad Pareiškėjas skundžiasi Savivaldybės Atsakymu į Prašymą (pareigūnai nepagrįstai priėmė sprendimą neatlikti Administratoriaus veiklos priežiūros ir kontrolės pagal Prašymo turinį; pažymos 2 punktas).

13. Apibendrinus teisinį reglamentavimą, konstatuotina, kad Savivaldybė, vadovaudamasi VSI (pažymos 9.1 papunktis), Nuostatais (pažymos 10.2 papunktis), Įsakymu (pažymos 10.3 papunktis), Taisyklėmis (pažymos 10.4 papunktis), remdamasi teismų praktika (pažymos 11 punktas), privalo vykdyti Administratoriaus veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūrą ir kontrolę (vykdyti Administratoriaus veiklos patikrinimus nustatyta tvarka) pagal Pavyzdines taisykles, kurias tvirtinant savivaldybių taryboms buvo rekomenduota patvirtinti Butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės taisykles.

Savivaldybės taryba patvirtino Taisykles, kuriose nustatė daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų valdytojų neplaninių patikrinimų vykdymo kriterijus.

Savivaldybė, gavusi Prašymą, turėjo jį įvertinti ir per 20 darbo dienų nuo jo gavimo priimti motyvuotą sprendimą pradėti neplaninį Administratoriaus veiklos patikrinimą arba jo nepradėti. Neplaninis patikrinimas galėjo būti nepradėtas Taisyklėse nustatytais atvejais, pvz., dėl to, kad Prašyme „nurodytos aplinkybės nėra susijusios su valdytojo veiklos priežiūra ir kontrole, kurios apimtys nustatytos Taisyklių 12.1–12.11 papunkčiuose.“ Pažymėtina, kad Taisyklių 12.1–12.11 papunkčiuose nėra nustatyta, kad vykdant patikrinimą tikrinama mokesčių už elektros energiją apskaičiavimo teisingumas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Savivaldybė turi tik tokius įgalinimus, kurie jai yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, „o plečiamas valdymo institucijų kompetencijos aiškinimas yra negalimas. Tokios institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, privalo veikti tik taip, kaip numato teisės aktai [šiuo atveju – Taisyklės], priešingu atveju būtų pažeistas viešojo administravimo subjektui taikytinas bendrojo draudimo principas – veikti taip, kaip nėra leidžiama.“

14. Savivaldybė, vadovaudamasi VSI (pažymos 9.1 papunktis), VAĮ (pažymos 9.2 papunktis), Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis (pažymos 10.1 papunktis) ir atsižvelgdama į teismų praktiką (11 punktas), savo veikloje privalo vykdyti pagrindinių vietos savivaldos principų reikalavimus, t. y. Savivaldybės veikla ir visais jos veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, būti aiškūs ir suprantami savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma.

Savivaldybė, gavusi Prašymą, turėjo jį išnagrinėti pagal Savivaldybės kompetenciją, Prašymo turinį, patikrinti jame nurodytas aplinkybes bei laikytis išsamumo principo reikalavimų, t. y.

į Prašymą turėjo atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydama visas jo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindama jo turinį.

15. Apibendrinus šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–8 punktai), konstatuotina, kad nagrinėjamu atveju Savivaldybės pareigūnai tinkamai išnagrinėjo Prašymą, atsižvelgė į Seimo kontrolierės siūlymą pateikti Pareiškėjui „motyvuotą atsakymą pagal Prašymo turinį, kartu ir informuoti, kokių veiksmų buvo imtasi po Kauno apylinkės teismo 2022-05-04 nutarties priėmimo, ar Pareiškėjui buvo pateikti paaiškinimai dėl elektros energijos apskaičiavimo tvarkos ir mokesčių už suvartotą elektros energiją paskaičiavimo atitikties teisės aktų reikalavimams; jeigu ne – paaiškinti, kodėl“, t. y. pateikė motyvuotą galiojančių teisės aktų reikalavimais pagrįstą Atsakymą (pažymos 6 punktas), paaiškino Savivaldybės kompetencijos ribas vykdant Administratoriaus veiklos priežiūrą (šio tyrimo metu pateikė papildomus išsamius paaiškinimus; pažymos 8.1 papunktis), patikrino, ar Administratorius Pareiškėjui pateikė informaciją dėl mokesčių už elektros energiją skaičiavimo, įpareigojo Administratorių „Nuostatuose nurodytas funkcijas ir pareigas atlikti apdairiai, sąžiningai ir tik naudos gavėjų interesais, savo veikloje vadovautis teisės aktais“, galiojančių Taisyklių reikalavimais motyvavo Savivaldybės sprendimą neatlikti neplaninio Administratoriaus veiklos patikrinimo.

Be to, Savivaldybė Atsakyme pateikė Savivaldybės poziciją dėl Kauno apylinkės teismo 2022-05-04 nutarties civilinėje byloje Nr. 2-163-955/2022, pagrįstai pažymėdama, kad „Minėtoje teismo nutartyje jokių įpareigojimų Savivaldybei nebuvo pateikta“ (pažymos 5 punktas ir 8.4 papunktis).

Kartu Savivaldybė Atsakyme pagrįstai ir motyvuotai pažymėjo, kad „Ginčai, kylantys iš civilinių teisinių santykių (mokesčių, skolų ir kt.), sprendžiami susitarimu, o nepavykus susitarti – teismuose“, „Jeigu Pareiškėjas mano, kad patyrė žalą arba yra pažeidžiamos Jo teisės ar įstatymų saugomi interesai pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 5 straipsnio nuostatas, turi teisę įstatymo nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apgintos Jo pažeistos teisės arba įstatymo saugomi interesai.“

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Savivaldybė šio tyrimo metu atsižvelgė į Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytas aplinkybes dėl galimai netinkamai nurodomo jo valdomo Name ploto (pažymos 2.2 papunktis) ir patikrino Nekilnojamojo turto registro duomenis (pažymos 8.3 papunktis).

16. Apibendrinus pirmiau nurodytas išvadas, konstatuotina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu Pareiškėjos skundas atmetinas.

17. Kartu Seimo kontrolierė atkreipia Pareiškėjo dėmesį į šiuos aspektus:

17.1. Seimo kontrolieriai netiria savivaldybių (kaip kolegialių institucijų), šiuo atveju, Savivaldybės tarybos, patvirtinant Taisykles, veiklos (pažymos 9.4 papunktis).

17.2. Vadovaudamiesi Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymu (pažymos 9.3 papunktis) Vyriausybės atstovai prižiūri, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, Vyriausybės atstovas gali tikrinti savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų teisėtumą, paduoti administraciniam teismui pareiškimus dėl savivaldybės institucijų ir savivaldybės pareigūnų teisės aktų, neatitinkančių Konstitucijos ir įstatymų, dėl įstatymų ir Vyriausybės sprendimų ar kitų teisės aktų (kuriais įgyvendinamos valstybinės (perduotos savivaldybėms) funkcijos) nevykdymo.

Taigi, tuo atveju, jeigu, Pareiškėjo nuomone, Savivaldybės tarybos patvirtintos Taisyklės neatitinka įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, Pareiškėjas turi teisę kreiptis į Vyriausybės atstovą Kauno ir Marijampolės apskrityse.

17.3. Vyriausybės atstovas Kauno ir Marijampolės apskrityse, atsakydamas į Seimo kontrolierės 2021-06-17 pažymos Nr. 4D-2021/2-446 dėl Savivaldybės veiklos siūlymą pagal kompetenciją patikrinti Taisyklių atitiktį VSI, VAI ir kitų teisės aktų reikalavimams, be kita ko, pateikė šiuos paaiškinimus: „yra pateiktas Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533

6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas“, „manome yra tikslinga sulaukti minėtų Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 42 punkto nuostatų pakeitimo, kad būtų pašalinti aukščiau minėtų tiesės aktų neatitikimai, kad būtų suderinti aukštesnės galios teisės aktai, kad nekiltų abejonių dėl Pavyzdinių taisyklių imperatyvumo. Pagal dabartinį teisės aktų nuostatų aiškinimą Pavyzdinės taisyklės galimai nėra imperatyvios, todėl nėra ir visiškai pagrįsto pagrindo teigti, kad Savivaldybės tarybos patvirtintų Taisyklių 19 punkto minėtos nuostatos yra neteisėtos. Tai, kad Pavyzdinės taisyklės nėra imperatyvios, yra konstatavęs teismas 2015-09-15 administracinėje byloje Nr. I-1812-394/2015. Vyriausybės atstovas kreipėsi į teismą dėl savivaldybės tarybos patvirtintų daugiabučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos priežiūros ir kontrolės taisyklių nuostatų suderinimo su Pavyzdinėmis taisyklėmis, tačiau prašymas buvo netenkintas. Teismas pažymėjo, kad: „Lietuvos Respublikos aplinkos ministras, 2014-07-24 įsakymo Nr. D1-612 [...] 1 punktu patvirtinęs nurodytas Pavyzdzines taisykles, 2 punkte pažymėjo, jog *rekomenduoja* savivaldybių taryboms patvirtinti taisykles pagal Pavyzdzines taisykles. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2008-06-02 sprendime administracinėje byloje Nr. A-556-868/2008 yra nurodęs, kad [...] dabartinės lietuvių kalbos žodynas žodį „rekomenduoti“ aiškina kaip siūlymą pasinaudoti, patarti, ką daryti, kaip elgtis, vadinasi, teisėkūros subjektas, priimdamas įsakymą, kuriuo tvirtinamos pavyzdinės taisyklės, tik pasiūlė atitinkamiems viešojo administravimo subjektams, *inter alia* savivaldybėms, vadovautis (pasinaudoti) priimtomis teisės normomis, taip siekdamas palengvinti savivaldybėms priskirtos funkcijos įgyvendinimą. Taigi rekomendacinio pobūdžio teisės aktuose esančios atitinkamos teisės normos nebūtinai turi būti pažodžiui perkeltos į savivaldybės lygmens teisės aktą. Nesant imperatyviai tikslaus teisinio reglamentavimo konkrečiai funkcijai įgyvendinti, viešojo administravimo subjektas, laikydamasis bendrųjų teisės principų ir jo veiklą reglamentuojančių teisės aktų, turi teisę pats, savo kompetencijos ribose, nusistatyti taisykles, kaip bus įgyvendinama viena arba kita jam priskirta užduotis ar funkcija [...]“.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

18. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia Pareiškėjo skundą dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) atmesti.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai** rekomenduoja informuoti apie įstatymo projekto dėl Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 42 punkto pakeitimo rengimo eigą.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašoma pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y. ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė